

RAHVUSARHIIV

HINDAMISOTSUS

Tallinn

20.09.2013 nr 77

Õigusloome dokumentide hindamine Riigikogus,
Riigikogu Kantseleis ja ministeeriumides
arhiiviväärtuse väljaselgitamiseks

I Üldosa

1.1 Hindamise alus

Hindamise alus on arhiiviseaduse (RT I, 21.03.2011, 1) §7 lõige 2.

1.2 Hindamise eesmärk ja ulatus

Hindamise eesmärk on õigusloome funktsiooni dokumenteerimise käigus Riigikogus ja Riigikogu Kantseleis ning ministeeriumides alates 1991. aastast loodud ja saadud ning edaspidi loodavate ja saadavate dokumentide hindamine arhiiviväärtuse väljaselgitamiseks.

Eelnevalt on õigusloome dokumentidele antud arhiiviväärtus järgnevate hindamisotsustega:

- Vabariigi Presidendi Kantselei 17. detsembri 2010 hindamisotsus nr 532;
- Riigikontroll 24. mai 2012 hindamisotsus nr 72;
- Eesti Pank 14. juuni 2011 hindamisotsus nr 331 ja 24. mai 2012 hindamisotsus nr 73;
- Riigikantselei 02. novembri 2010 hindamisotsus nr 449 ja 03. novembri 2010 hindamisotsus nr 458;
- Põllumajandusministeerium 28. detsembri 2011 hindamisotsus nr 545;
- Siseministeerium 10. veebruari 2012 hindamisotsus nr 16;
- kohaliku omavalitsuse volikogu ja valitsus 09. veebruari 2012 hindamisotsus nr 14.

II Hindamise läbiviimine

2.1 Hindamise alusdokumendid

Hindamisel lähtuti arhiiviseadusest, arhiivieeskirjast, Rahvusarhiivi hindamispoliitika ja -strateegia põhimõtetest, Riigikogu ja Riigikogu Kantselei ning ministeeriumide dokumentide ja arhivaalide loeteludest ning nimistutest.

2.2 Hinnatava teabe kontekst

Hindamisel on aluseks võetud järgmised õigusaktid: Riigikogu kodu- ja töökorra seadus (RT I 01.11.2012, 9), Vabariigi Valitsuse seadus, (RT I 1995, 94, 1628), välissuhtlemisseadus (RT I

2006, 32, 248), Vabariigi Valitsuse reglement (RT I, 19.01.2011, 4), hea õigusloome ja normitehnika eeskiri (RT I, 29.12.2011, 228) ning ministeeriumide põhimäärused.

Õigusloome käesoleva otsuse tähenduses on õigusnormi sisaldavate õigusaktide algatamine, koostamine, mõjude analüüs ja järelhindamine, arvamuse andmine, Euroopa Liidu õigusega vastavuse tagamine, keeleline toimetamine, eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon, esitamine Vabariigi Valitsuse istungile, Riigikogus vastuvõtmine ja väljakuulutamise Vabariigi Presidendi poolt. Õigusnormi sisaldavateks õigusaktideks on käesoleva otsuse tähenduses seadused, Eesti välislepingud,* Riigikogu otsused ja ministri määrused.

Seaduseelnõu ja Riigikogu otsuse eelnõu algatamise õigus on Riigikogu liikmel, fraktsioonil ja komisjonil ning Vabariigi Valitsusel. Ministri määruse algatamine tuleneb seadusest või algatab selle minister ministeeriumi struktuuriüksuse ettepanekul.

Eelnõu töötab välja asjaomane ministeerium või eelnõu algataja. Eelnõu kooskõlastatakse teiste ministeeriumide ja Riigikantseleiga, vajadusel ka õiguskantsleri ja üleriigiliste kohaliku omavalitsuse üksuste liitudega. Seaduse ja Riigikogu otsuse eelnõu esitatakse seejärel kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile. Ministri määruse eelnõu ei kooskõlastata, kui määrus käsitleb ainult ministeeriumi ja tema valitsemisala sisemist töökorraldust.

Seaduseelnõu ja Riigikogu otsuse eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsusele arutamiseks ja otsustamiseks. Ministri määrus esitatakse Vabariigi Valitsusele arutamiseks ja seisukoha kujundamiseks asjaomase ministri ettepanekul.

Alates 2011 toimub valitsusele arutamiseks ja otsustamiseks esitatava seaduseelnõu ning ministri määruse eelnõu asutustevaheline kooskõlastamine, esitamine ja edastamine eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel. EIS-i kaudu on võimalik esitada eelnõu või muu küsimus avalikuks arutamiseks osalusveebi.

Vabariigi Valitsuses heakskiidetud eelnõu ja seletuskirja esitab Riigikantselei Riigikogule. Eelnõu menetlemiseks määrab Riigikogu juhatus juhtivkomisjoni. Menetlus toimub Riigikogu dokumendihalduse ja eelnõude menetlemise süsteemis (EMS). EMS-is on eelnõu toimik, mis sisaldab algtekste, lugemiste tekste, seletuskirju, arvamusi, muudatusettepanekuid, lõpptekste, presidendi otsuseid, kaaskirju jms.

Juhtivkomisjon esitab peale seisukohavõttu eelnõu arutamiseks Riigikogu täiskogule. Juhtivkomisjon viib eelnõu teksti kõik arvestatud Riigikogu liikmete, komisjonide ja fraktsioonide muudatusettepanekud, lisatakse muudatusettepanekute loetelu ning seletuskiri.

Riigikogus vastu võetud seaduse kuulutab välja Vabariigi President. Välja kuulutamata jäetud seadus läheb uuesti Riigikogusse arutamisele.

* Välisleping on Eest Vabariigi ja välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni kahe- või mitmepoolne ühest või mitmest dokumendist koosnev kirjalik kokkulepe, mida reguleeritakse rahvusvahelise õigusega. Välisleping sõlmitakse Eesti Vabariigi (või Vabariigi Valitsuse) nimel, teine lepinguosaline on välisriik (või välisriigi valitsus) või rahvusvaheline organisatsioon; kui lepinguosalisi on mitu, võib lisaks eelpoolnimetatutele osalisena olla ka eraisik.

2.3 Hindamise käik

Hindamise käigus külastasid kogumisosakonna arhivaar-inspektorid Tiia Siir ja Mare Rasva Riigikogu Kantseleid ja ministeeriume ning tutvusid hinnatavate dokumentidega.

Selgitusi andsid Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse juhataja Karmen Vilms, kantselei juhataja Liis Laaneloog ja arhivaar Maie Pihlamägi; Kaitseministeeriumi haldusosakonna referent Reeli Lek, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigussosakonna nõunik Katrin Alliksaar ja haldusosakonna peaspetsialist-arhivaar Inna Glaase, Välisministeeriumi sekretariaadi peadirektor Ulvi Peets ja Riigikogu Kantselei asjaajamistalituse nõunik Kristi Rasva, kes tutvustasid õigusloome funktsiooni dokumenteerimise praktikat ning andsid omapoolse hinnangu dokumentides sisalduva teabe originaalsusele ja väärtusele.

Õigusloome hindamisega seonduvaid küsimusi arutati Rahvusarhiivi hindamiskomisjoni koosolekul 25. märtsil ja 30. mail 2013. Hindamisotsuse kavandit tutvustati Riigikogu Kantseleile, Riigikantseleile ja ministeeriumidele.

Dokumentide arhiiviväärtuse väljaselgitamisel on arvestatud funktsiooni olulisust, teabe funktsionaalset konteksti ja unikaalsust ning eeldatavat uurijahuvi.

Hindamisotsuses on välja toodud ainult arhiiviväärtuslikuks hinnatud dokumendid ning vajadusel lühidalt kirjeldatud nende sisu ja/või tekkimise konteksti.

III Hindamisotsus

Arhiiviväärtuslikud on:

(1) Seadused

(2) Riigikogu otsused

(3) Eesti välislepingud

Dokumendi pealkiri võib olla leping, kokkulepe, konventsioon, protokoll, pakt, põhikiri, projekt, vastastikuse mõistmise memorandum vms. Arhiiviväärtuslikud Välisministeeriumis.

(4) Ministri määrused

(5) Seaduste, Riigikogu otsuste, Eesti välislepingute ja ministri määruste eelnõud

Riigikogu eelnõu toimikud. Algtekstid, lugemiste tekstid, seletuskirjad, arvamused, muudatusettepanekud, lõpptekstid, presidendi otsused, kaaskirjad jms.

Asjaomases ministeeriumis väljatöötatud eelnõud, seletuskirjad, kooskõlastused, ettepanekud, arvamused ja kirjavahetus, töö- ja ekspertgruppide nõupidamiste protokollid jms.

(6) Kirjavahetus

Kirjavahetus õigusloome küsimustes seoses erinevate huvirühmade kaasamise, avaliku konsultatsiooni jms.

IV Hindamisotsuse rakendamine

Hinnatud arhivaalide edaspidiseks haldamiseks lisavad Riigikogu Kantselei ja ministeeriumid oma dokumendihaldussüsteemi (sh dokumentide loetellu ja arhiivi koosseisu ülevaatesse)

arhiiviväärtuslikuks hinnatud dokumentide juurde märke AV ja arhiiviväärtuseta dokumentide juurde märke H koos viitega käesolevale otsusele.

Põllumajandusministeerium rakendab käesolevat otsust täiendavalt lisaks 28. detsembri 2011 hindamisotsusele nr 545 ja Siseministeerium lisaks 10. veebruari 2012 hindamisotsusele nr 16.

Arhivaalid kuuluvad üleandmisele Rahvusarhiivi vastavalt arhiivieeskirjale.

Hanno Vares
Rahvusarhiivi
hindamiskomisjoni esimees

Tiia Siir
arhivaar-inspektor

Mare Rasva
arhivaar-inspektor